

2010-2. DÖNEM MAL•YET MUHASEBES• SINAV SORU VE CEVAPLARI

SORU 1: AYSAN A. . tek mamul üretimini iki a•amada (X ve Y bölümlerinde) gerçekle•tiren bir i•letmedir. 2010 Haziran ayında, i•letme X bölümündeki üretimini gerçekle•tirmiş ve Y bölümüne devretmiştir. Haziran ayı Y Bölümü üretim bilgileri aşağıdaki gibidir.

D.B.Y.M. (tüm giderler açısından %60 oranında tamamlanmış)..... 2.500 kg
X Bölümünden gelen..... 48.500 kg
Dönem içinde tamamlanan..... 45.500 kg
Dönem içinde saptanan bozuk mamuller..... 1.500 kg
D.S.Y.M. (tüm giderler açısından %25 oranında tamamlanmış)..... 4.000 kg

ÜRETİM GİDERLERİ

D.B.Y.M. Maliyeti..... 2.695 TL
X Bölümü Maliyeti.....1.100 TL
D.Ö.M.M.G..... 375 TL
D.Ö.G..... 482,5 TL
G.Ü.G..... 737,5 TL

Dönemde X bölümünden gelen Maliyet..... 9.100 TL
Dönem içi Y Bölümü Üretim Gid.....12.580 TL
D.Ö.M.M.G..... 4.350 TL
D.Ö.G..... 1.880 TL
G.Ü.G..... 6.350 TL

Bozuk mamuller, üretim %50 oranında tamamlandı. İnanca belli olmakta ve bunlardan sadece tamam üretilen %2 sine kadar olan kısmı normal sayılmaktadır. Ayrıca her ay bozuk mamullerin 90 TL'lik taşıma ücretinin AYSAN A. . tarafından ödenmesi koşuluyla 0,21 TL/kg fiyatla "Z" i•letmesine satılmış ve bilinmektedir.

STEN LENLER : Ortalama maliyet yöntemine göre; normal bozuk mamuller dikkate alınarak, Haziran ayında tamamlanan mamul toplam maliyeti ve Haziran sonu yarı mamul toplam maliyetini hesaplayınız.

SORU 2: DÖKÜMTAJ Ltd. •ti. fabrikasında, Döküm ve Montaj esas üretim yerleri ile Yemekhane, Bakım-Onarım, Isıtma yardımcı hizmet yerleri bulunmaktadır. Esas üretim (döküm ve montaj) bölümlerinde A ve B mamulü üretilmektedir. 1 adet A mamulü üretiminde, B mamulünün 1,2 katı kadar hammadde ve direkt i•çilik gideri tüketilmektedir. Adet başına genel üretim giderleri tüketiminde ise eşitlik söz konusudur.

Dönem başında stokta A veya B mamulü (yarı mamul-mamul) bulunmamaktadır. Dönem içinde (Nisan ayında) üretimine başlanılan tüm mamuller tamamlanmış, **100 adet A** mamulü, **80 adet B** mamulü üretilmiştir. İletme 1 Mayıs 2010 tarihinde 50 adet A mamulünün, %20 kar marjı ile 2.300 TL'si peşin, kalan tutar için 2 ay vadeli senet alarak satmıştır (KDV oranı %18 dir).

Fabrikanın Nisan 2010 ayına ait Direkt İlk Madde ve Malzeme Gideri ve Direkt i•çilik Gideri toplamı, Genel Üretim Gideri 1. dağıtım toplamları ve gider yerlerinin, yardımcı hizmet gider yerlerinden yararlanma oranları aşağıdaki tabloda verilmiştir (TL).

	DÖKÜM	MONTAJ	YEMEKHANE	ISITMA	BAK-ONAR	TOPLAM
D.Ö.M.M ve D.Ö.G Top.	13.000	10.000	-	-	-	23.000
GÜĞ İ.Da. . Top.	5.718,75	8.531,25	4.750	3.000	5.000	27.000
Yemekhane Böl.den yararlanma	%40	%30	%5	%10	%15	%100
Isıtma Bölümünden yararlanma	%35	%35	%20	-	%10	%100
Bakım-Onarım Böl.den yararlanma	%40	%50	-	%10	-	%100

•STEN•LENLER:

- 1) Basamaklı dağıtım yöntemine göre, dağıtım yerlerinden en az gider payı alacak gider yerinden başlayarak, ikinci dağıtım yapınız ve gider dağıtım tablosunu düzenleyiniz.
- 2) Basamaklı dağıtım yönteminde bulunduğunuz sonuçlara göre, Nisan ayında üretilen A mamulünün ve B mamulünün birim üretim maliyetini hesaplayınız. Mayıs ayındaki satış kaydını yapınız.

CEVAP : 1**Miktar saçlaması**

DBYM + Dönemde Üretime Alınan = Tamamlanan + DSYM + **FİRE (Bozuk Mamuller)**
(İlk safhadan gelen)

$$2.500 \text{ kg} + 48.500 \text{ kg} = 45.500 \text{ kg} + 4.000 \text{ kg} + \mathbf{1.500 \text{ kg}}$$
$$\mathbf{51.000 \text{ kg} = 51.000 \text{ kg}}$$

Eşdeğer Ürün Miktarları**DİMMG****DİG****GÜG**

$$\begin{aligned} \text{EÜM} &= 45.500 + (4.000 \times \%25) \\ &= 45.500 + 1.000 \\ &= 46.500 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{EÜM} &= 45.500 + (4.000 \times \%25) \\ &= 45.500 + 1.000 \\ &= 46.500 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{EÜM} &= 45.500 + (4.000 \times \%25) \\ &= 45.500 + 1.000 \\ &= 46.500 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Fire} & \quad \mathbf{750} \\ & (1.500 \times 0,50) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} & \quad \mathbf{750} \\ & (1.500 \times 0,50) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} & \quad \mathbf{750} \\ & (1.500 \times 0,50) \end{aligned}$$

Toplam
EÜM**47.250 kg****47.250 kg****47.250 kg****Eşdeğer Birim Maliyetler**

I. Evreden Gelen Maliyet $\rightarrow \frac{1.100+9100}{2.500+48.500} = \frac{10.200 \text{ TL}}{51.000 \text{ kg}} = \mathbf{0,20 \text{ TL/kg}}$

DİMMG

$$\frac{375+4.350}{47.250}$$

DİG

$$\frac{482,5+1.880}{47.250}$$

GÜG

$$\frac{737,5+6.350}{47.250}$$

$$\frac{4.725 \text{ TL}}{47.250 \text{ kg}} = \mathbf{0,1 \text{ TL}}$$

$$\frac{2.362,5 \text{ TL}}{47.250 \text{ kg}} = \mathbf{0,05 \text{ TL}}$$

$$\frac{7.087,5 \text{ TL}}{47.250 \text{ kg}} = \mathbf{0,15 \text{ TL}}$$

Toplam Birim Maliyetler : 0,20+0,1+0,05+0,15= 0,50 TL**Tamamlanan Mamul Maliyeti = 45.500 kg x 0,50 TL = 22.750 TL****DSYM Maliyeti 1.100 TL**

I. Evreden Gelen Maliyet	4.000 kg x 0,20 TL = 800 TL
DİMMG	1.000 kg x 0,10 TL = 100 TL
DİG	1.000 kg x 0,05 TL = 50 TL
GÜG	1.000 kg x 0,15 TL = 150 TL

NORMAL VE ANORMAL BOZUK MAMULLER TESPİTİ

Fire kontrolünden geçmiş sağlam miktar = Tamamlanan mamul + %50'den fazla tamamlanmış DSYM - %50'den fazla tamamlanmış DBYM
= 45.500 + 0 - 2.500 = 43.000 kg

* **Normal Bozuk Mamul** = 43.000 kg x %2 = **860 kg**

* **Anormal Bozuk Mamul** = 1.500 kg - 860 kg = **640 kg**

Fire %50 Tamamlanma derecesinde belli olduğundan dolayı %25 tamamlanma derecesine sahip DSYM'de fire payı bulunmamaktadır.

* **Normal Bozuk Mamul Maliyeti** 301 TL

I. Evre Maliyeti = 860 kg x 0,20 TL = 172 TL

II. Evre Maliyeti = 430 kg x 0,30 TL = 129 TL

Taşıma bedeli birim maliyet = (90 TL/1.500 kg) = **0,06 TL/kg**

Normal Bozuk Mamul →	Brüt Toplam Maliyet	301 TL
	Taşıma bedeli (860 kg x 0,06 TL/kg)	51,60 TL
	Satış Hasılatı (860 kg x 0,21 TL)	(180,60 TL)
	Net Toplam Maliyet	172 TL

Normal Bozuk Mamul Payı Eklenmiş Toplam Maliyet

Tamamlanan Mamul Maliyeti	22.750 TL
Normal Bozuk Mamul Maliyeti	172 TL
	<hr/>

Normal Bozuk Mamullü Top.Maliyet 22.922 TL

CEVAP : 2-a

Yardımcı Gider Yerlerinin Sıralaması

Yemekhane

♦ Isıtmadan aldığı pay 3.000 x 0,20 = 600 TL

Isıtma

♦ Yemekhaneden aldığı pay = 4.750 x 0,10 = 475 TL
♦ Bakım-Onarımdan aldığı pay = 5.000 x 0,10 = 500 TL
975 TL

Bakım-Onarım

♦ Yemekhaneden aldığı pay = 4.750 x 0,15 = 712,50 TL
♦ Isıtmadan aldığı pay = 3.000 x 0,10 = 300 TL
1.012,50 TL

Yukarıdaki veriler incelendiğinde **diğerlerinden en az gider payı alacak gider yerinden ba lanaca ndan dolayı** da ıtıma Yemekhane Yardımcı Hizmet Gider yerinden ba lanması gerekir.

YOLHAR-TASI: Yemekhane → Isıtma → Bakım-Onarım → Döküm → Montaj

YEMEKHANE GİDER YERİNİN DAĞITIMI

◆ Soruyu çözerken verilen yüzdeliklerin kaldırılması işi kolaylaştıracaktır. Buna göre;

$$\text{Dağıtım Oranı} = \frac{4.750 \text{ TL}}{95} = 50 \text{ TL}$$

Isıtmaya	→	50 TL x 10 =	500 TL
Bakım-Onarıma	→	50 TL x 15 =	750 TL
Döküme	→	50 TL x 40 =	2.000 TL
Montaja	→	50 TL x 30 =	1.500 TL
			<u>4.750 TL</u>

ISITMA GİDER YERİNİN DAĞITIMI

$$\text{Dağıtım Oranı} = \frac{3.000 + 500}{80} = 43,75 \text{ TL}$$

Bakım-Onarıma	→	43,75 TL x 10 =	437,50 TL
Döküme	→	43,75 TL x 35 =	1.531,25 TL
Montaja	→	43,75 TL x 35 =	1.531,25 TL
			<u>3.500 TL</u>

BAKIM-ONARIM GİDER YERİNİN DAĞITIMI

$$\text{Dağıtım Oranı} = \frac{5.000 + 750 + 437,50}{90} = \frac{6.187,50}{90} = 68,75 \text{ TL}$$

Döküme	→	68,75 TL x 40 =	2.750 TL
Montaja	→	68,75 TL x 50 =	3.437,50 TL
			<u>6.187,50 TL</u>

GİDER DAĞITIM TABLOSU

Gider Yerleri	ESAS ÜRETİM GİDER YERLERİ		YARDIMCI HİZMET GİDER YERLERİ			TOPLAM
	Döküm	Montaj	Yemekhane	Isıtma	Bakım-Onarım	
I.DAĞITIM TOPLAMI	18.718,75	18.531,25	4.750	3.000	5.000	50.000
Yemekhane Gideri	2.000	1.500	(4.750)	500	750	-
Isıtma Gideri	1.531,25	1.531,25	-	(3.500)	437,50	-
Bakım-Onarım Gideri	2.750	3.437,50	-	-	(6.187,50)	-
II.DAĞITIM TOPLAMI	25.000	25.000	-0-	-0-	-0-	50.000

CEVAP : 2-b

DİMMG VE DİG'nin MAMULLERE DAĞITIMI

A = 1,2 B ise **100 A = 120 B** olur.
100A + 80B = 23.000

Denklemlerde yerine koyma metodunu kullanarak 100 A gördüğümüz yere 120 B yazarsak B'nin değerine rahatlıkla ulaşabiliriz.

$$\begin{aligned} 100 A + 80 B &= 23.000 \\ 120 B + 80 B &= 23.000 \\ \underline{200 B} &= \underline{23.000} \\ \frac{200}{200} & \quad \frac{23.000}{200} \end{aligned}$$

B = 115 TL

B = 115 TL x 80 adet

B = 9.200 TL

A = 23.000 TL – 9.200 TL

A = 13.800 TL

GÜG'lerin DAĞITIMI

♦ Soruda adet başına GÜG'lerin eşit dağıtılacağı belirtildiğinden buna göre;

Dağıtım Oranı = $\frac{27.000 \text{ TL}}{180 \text{ adet}} = 150 \text{ TL/adet}$

A Mamulü → 150 TL x 100 adet = 15.000 TL
B Mamulü → 150 TL x 80 adet = 12.000 TL
27.000 TL

	A MAMULÜ	B MAMULÜ	TOPLAM
DİMMG+DİG	13.800	9.200	23.000
GÜG	15.000	12.000	27.000
Top.ÜR.Maliyeti	28.800	21.200	50.000

BİRİM MALİYETLER

A Mamulü → $\frac{28.800 \text{ TL}}{100 \text{ adet}} = 288 \text{ TL/br}$

B Mamulü → $\frac{21.200 \text{ TL}}{80 \text{ adet}} = 265 \text{ TL/br}$

SMM → 50 adet x 288 TL = **14.400 TL**
Birim Satış Fiyatı → 288 TL x 1,20 = 345,60 TL
Toplam Satış Hasılatı → 345,60 TL x 50 adet = **17.280 TL**

YEVMIYE KAYITLARI

100 KASA	2.300	
121 ALACAK SENETLERİ	18.090,40	
600 YURTIÇİ SATIŞLAR		17.280
391 HESAPLANAN KDV		3.110,40
620 SAT. MAM. MALY.	14.400	
152 MAMULLER		14.400